

ВПЛИВ ВОЄННИХ ПОДІЙ НА МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Воєнна агресія росії проти України, яка почалася в 2022 році, призвела до гуманітарної катастрофи, порушення територіальної цілісності та суверенітету держави, втрати тисяч життів і здоров'я людей, руйнування інфраструктури та економіки. Одним із найбільш важливих наслідків воєнного конфлікту є масова міграція населення, яка змінила демографічну картину регіонів України. Демографічні трансформації, які були викликані воєнним перебігом подій, мають свої спеціальні особливості, причини та наслідки актуальність яких відчувається й сьогодні.

За даними ООН, станом на серпень 2023 року кількість внутрішньо переміщених осіб (ВПО) в Україні складала понад 5 млн осіб, з них близько 3 млн осіб перебували на підконтрольних уряду територіях, а 2 млн осіб - на окупованих Росією територіях Донбасу та Криму. Близько 8 млн осіб виїхали за кордон, переважно до країн Європейського Союзу, США, Канади, Туреччини та Ізраїлю. Найбільше українських біженців прийняла Польща - близько 2 млн осіб [3,4].

Основними причинами масової мобільності населення в Україні можна зазначити наступні: безпосередня загроза життю і здоров'ю через бойові дії, обстріли, мінування, терористичні акти; порушення прав і свобод людини, переслідування за політичними, етнічними, релігійними та іншими ознаками на окупованих територіях; соціально-економічна криза, зростання бідності, безробіття, інфляції, зниження якості життя; пошук кращих умов проживання, навчання, працевлаштування, отримання соціальних послуг; залучення до мобілізаційних заходів або уникнення виконання воєнного обов'язку; наявність родичів, друзів, знайомих за кордоном, які надають допомогу та підтримку.[2]

Міграційні процеси в Україні мають ряд наслідків, як позитивних, так і негативних, для регіонів відправлення та прийому. До позитивних наслідків можна віднести: зменшення соціальної напруги, поліпшення психологічного стану та безпеки мігрантів; збереження життя та здоров'я мігрантів, запобігання їхньому використанню в якості "живого щиту" або "каноніського м'яса"; отримання нових знань, навичок, досвіду, можливостей для особистого та професійного розвитку; збільшення обсягу грошових переказів в Україну, які сприяють покращенню добробуту родин мігрантів та стимулюють споживання та інвестиції.

Серед негативних наслідків можна зазначити такі: зменшення чисельності населення, особливо працездатного віку, що призводить до

дефіциту кадрів, зниження податкових надходжень, порушення демографічної рівноваги; порушення соціальних зв'язків, сімейних цінностей, культурної спадщини, ідентичності мігрантів; поширення дискримінації, ксенофобії, нетерпимості до мігрантів у країнах прийому; поглиблення соціальної поляризації, нерівності, конфліктності в суспільстві; посилення залежності України від зовнішнього фактору, втрата суверенності та національних інтересів [1].

Масова мобільність населення в Україні є одним із найболючих наслідків воєнного конфлікту. Вона вимагає від держави, суспільства, міжнародної спільноти вжиття невідкладних заходів для захисту прав і інтересів мігрантів, забезпечення їхнього повернення та реінтеграції, створення умов для безпечного та гідного життя.

Це передбачає розробку та реалізацію комплексної міграційної політики, яка б враховувала особливості регіонів України, потреби та можливості мігрантів, інтереси держави та суспільства. Важливою є координація державних органів, громадських організацій, міжнародних установ та донорських організацій у сфері захисту прав мігрантів, надання їм гуманітарної допомоги, соціальних послуг, психологічної підтримки [2].

Не менш важливим є забезпечення правового статусу мігрантам, їхньої соціально-економічної адаптації та культурної інтеграції, збереження національної ідентичності, мови, культури, традицій. Потребують уваги питання працевлаштування мігрантам, навчання їх дітей, забезпечення житлом, медичним обслуговуванням.

Воєнна агресія проти України призвела до серйозних демографічних змін та масової мобільності населення. Це ставить перед Україною складну проблему захисту прав і інтересів мігрантів. Для її вирішення потребуються сплеск наукових досліджень, новаторських ідей та практичних заходів.

Список використаних джерел:

1. Філіпчук Л., Сирбу О. Вимушена міграція і війна в Україні. URL: <http://surl.li/mxaaf>
2. Потапенко В., Валевський О., Михайлова О., Головка А. Вплив міграції на соціально-економічну ситуацію в Україні. DOI: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2023.01>
3. Організація Об'єднаних Націй Україна URL: <https://ukraine.un.org/uk> (дата звернення 06.11.2023)
4. Укрінформ URL: <http://surl.li/mxafm> (дата звернення 06.11.2023)